

„NÁRODEM PROSTŘEDNICTVÍM MÝTU A DĚJIN“.
NĚMECKO-SLOVANSKÉ VZTAHY U FRIEDRICH
NAUMANNA A T. G. MASARYKA

Christian Rühmkorf

Autor se zabývá dvěma koncepcemi nového uspořádání Evropy po první světové válce: knihou „Nová Evropa“ (1917) Čecha T. G. Masaryka a knihou „Mitteleuropa“ [Střední Evropa] (1915) Němce Friedricha Naumanna. V obou pracích, působících i dlouho po svém vzniku, se projevují postoje, které až do dnešní doby vystihují dvě nejdůležitější tendence v debatě o evropské sjednocení. Na jedné straně stojí otázka vzniku politických velkoprostorů, na druhé straně otázka ochrany práva na sebeurčení a identity menších národů. Na základě výmluvných a přesvědčivých citátů z obou prací jsou v předkládaném příspěvku vypracovávány fasety stereotypních představ o vlastním i cizím národu s ohledem na německo-slovanské vztahy. Autor ukazuje, jak se stereotypním přiřazováním jistých vlastností a charakteru tomu kterému národu znovu ožívují staré obavy z ohrožení i dojem převahy, kterých pak lze ve válečné situaci využít k dosažení národnostních cílů. Obzvláště je přitom zajímavé, jakou roli při hledání identity a smyslu přisuzuje Naumann a Masaryk dějinám. Přitom se zdá být přímo paradigmatickým, jak právě stereotypní pojetí dějin vede k splynutí minulosti a současnosti, a to s trvalými, a zčásti i neblahými následky.